

А.В. Скуляк, М.Л. Швигар, О.В. Павлюкович

АНАЛІЗ ЗАБРУДНЕННЯ ПЕСТИЦИДАМИ ГРУНТІВ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Кафедра гігієни та екології (науковий керівник – ас. І.С. Друца)

Буковинської державної медичної академії

З середини ХХ ст. антропогенний вплив на біосферу почав набирати якісно новий характер і екологічна ситуація стала складати “загрозу не тільки для навколишньої природи, але і для самої людини”. Це обумовлено практичним застосуванням в небачених раніше масштабах нового класу препаратів для боротьби з шкідниками сільськогосподарських культур – пестицидів, поява яких пов’язана з тим, що після Другої світової війни залишилися величезні кількості невикористаної сировини для виробництва бойових отруйних речовин, які стали основою для створення отрутохімікатів.

Нами вивчено динаміку застосування отрутохімікатів в сільгоспвиробництві Буковини. Були проаналізовані звіти обласної станції захисту рослин, обласної СЕС та Управління екобезпеки в Чернівецькій області.

У сільському господарстві Буковини використовуються пестициди, загальний перелік яких складає близько 120 найменувань. З початку 90-х років спостерігається зниження напруги на ґрунт отрутохімікатами, але за останні 5 років напруга має сталу тенденцію до підвищення і складає за 2003 рік 0,56 кг/га по препарату та 0,27 кг/га по діючій речовині. Часова динаміка свідчить про суттєве зменшення кількості використаних пестицидів за 13 років, в середньому на 1 порядок, але напруга на ґрунт знизилася тільки у 3 рази і в останні роки стабілізувалася з тенденцією до зростання.

Зменшення обсягу використання пестицидів принципово не вплинуло на стан забруднень об’єктів довкілля.

Так, за даними лабораторних досліджень пестициди виявлялися в 10-15% досліджених проб ґрунту, 4-6% проб води, 23-38,9% води відкритих водоймищ, 2-6% проб сільгосппродуктів. Основними забруднювачами були препарати групи синтетичних піретроїдів (деніс, нурел-Д), фосфорорганічні сполуки (фазалон, рогор) та похідні гіанідину (мітак). Практично в усіх досліджуваних об’єктах продовжують реєструватися хлорорганічні пестициди (ДДТ та гексахлоран), які останні 15 років не застосовувалися.

Спостерігається також суттєва різниця щодо напруги на ґрунт по зонах Буковини. В гірській зоні (Путильський район) хімічний захист рослин практично не застосовується, напроти в рівнинній зоні (Кельменецький, Сокирянський райони) він максимальний і дорівнює 0,9 кг/га.

Отримані дані свідчать про необхідність постійного моніторингу забруднення пестицидами ґрунтів, накопичення, систематизацію даних та об’єктивний аналіз ситуації в регіоні з метою запобігання шкідливого впливу отрутохімікатів на здоров’я людини.